

Skjøtselsinnsnitt for Risenga, Asker kommune

Kim Abel

BioFokus-notat 2012-21

BIO
FOKUS

Ekstrakt

BioFokus har på oppdrag for Asker kommune ved Ingeborg Fønsteli gitt innspill til skjøtsel av naturområdene rundt Risenga bad og de to idrettsbanene. Det ble kartlagt syv nye naturtyper og elleve ulike skjøtselssoner er beskrevet.

Nøkkelord

Risenga
Asker kommune
Skjøtsel
Naturtyper

Omslag

Gamle edelløvtrær med mye kratt rundt.
Foto: Kim Abel

ISSN: 1893-2851

ISBN: 978-82-8209-223-4

BioFokus-notat 2012-21

Tittel

Skjøtselsinnspill for Risenga, Asker kommune

Forfatter

Kim Abel

Dato

10. august 2012

Antall sider

23 sider

Refereres som

Abel, K. 2012. Skjøtselsinnspill for Risenga, Asker kommune. BioFokus-notat 2012-21. Stiftelsen BioFokus. Oslo.

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgivere

Asker kommune

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.
Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra:
<http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadallèen 21, 0349 OSLO
Telefon 22 95 85 98

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Bakgrunn

Asker kommune ved Ingeborg Fønsteli ønsket skjøtselsinnspill på naturområdene rundt Risenga svømmehall og de to idrettsbanene i Asker kommune. Fokuset skulle være på de naturområdene som ikke skjøttes som plen. For en oversikt over undersøkelsesområdet vises det til Figur 1. I det samme området er det også registrert flere prioriterte naturtyper etter DN-håndbok 13 (www.naturbase.no). Det ble ikke prioritert å lage en omfattende skjøtselsplan for området, men innspillene skulle dokumenteres som et enkelt notat.

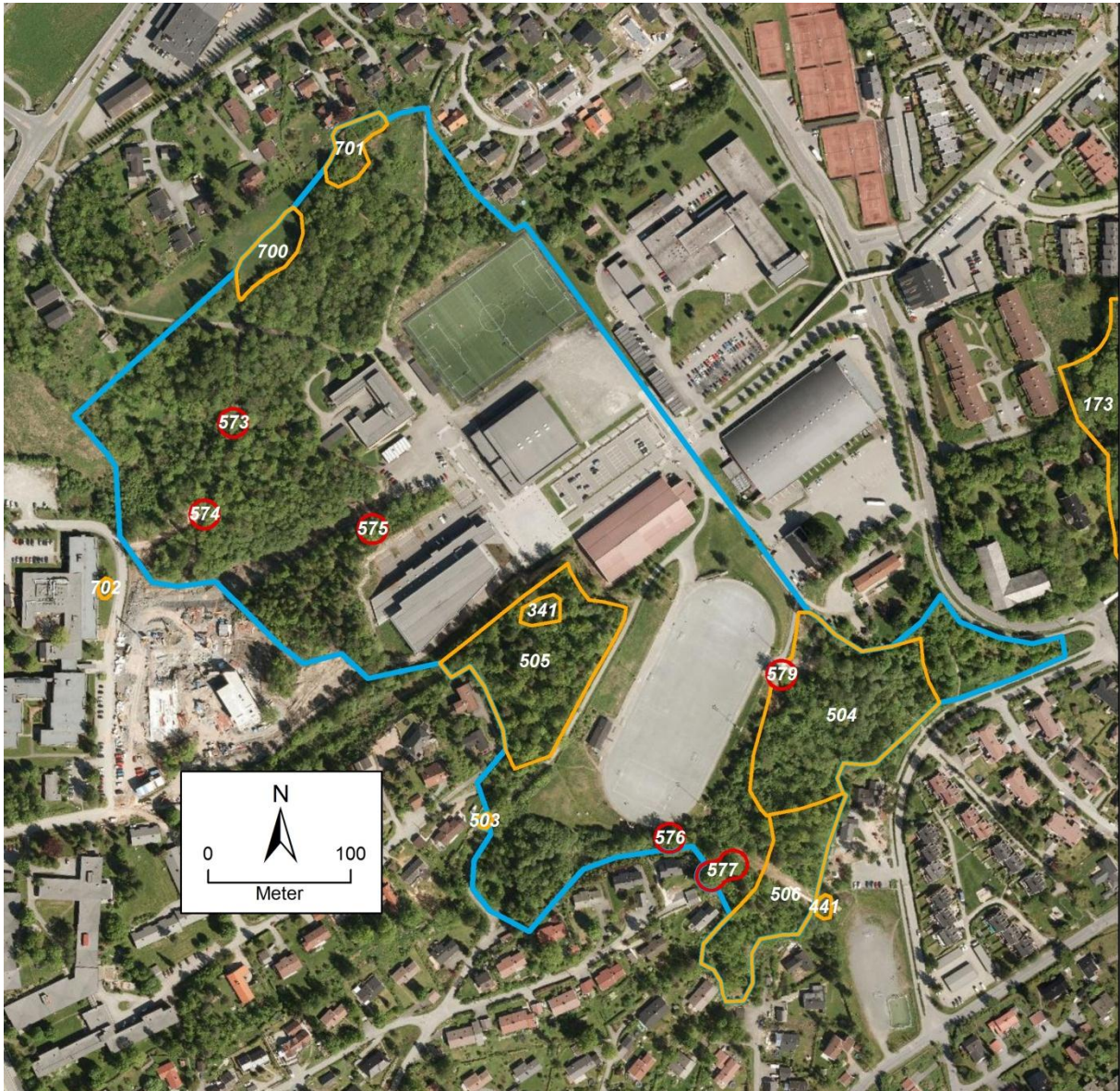
Metode

BioFokus ved Kim Abel befarte området i felt den 10.05.2011 og 03.10.2011.

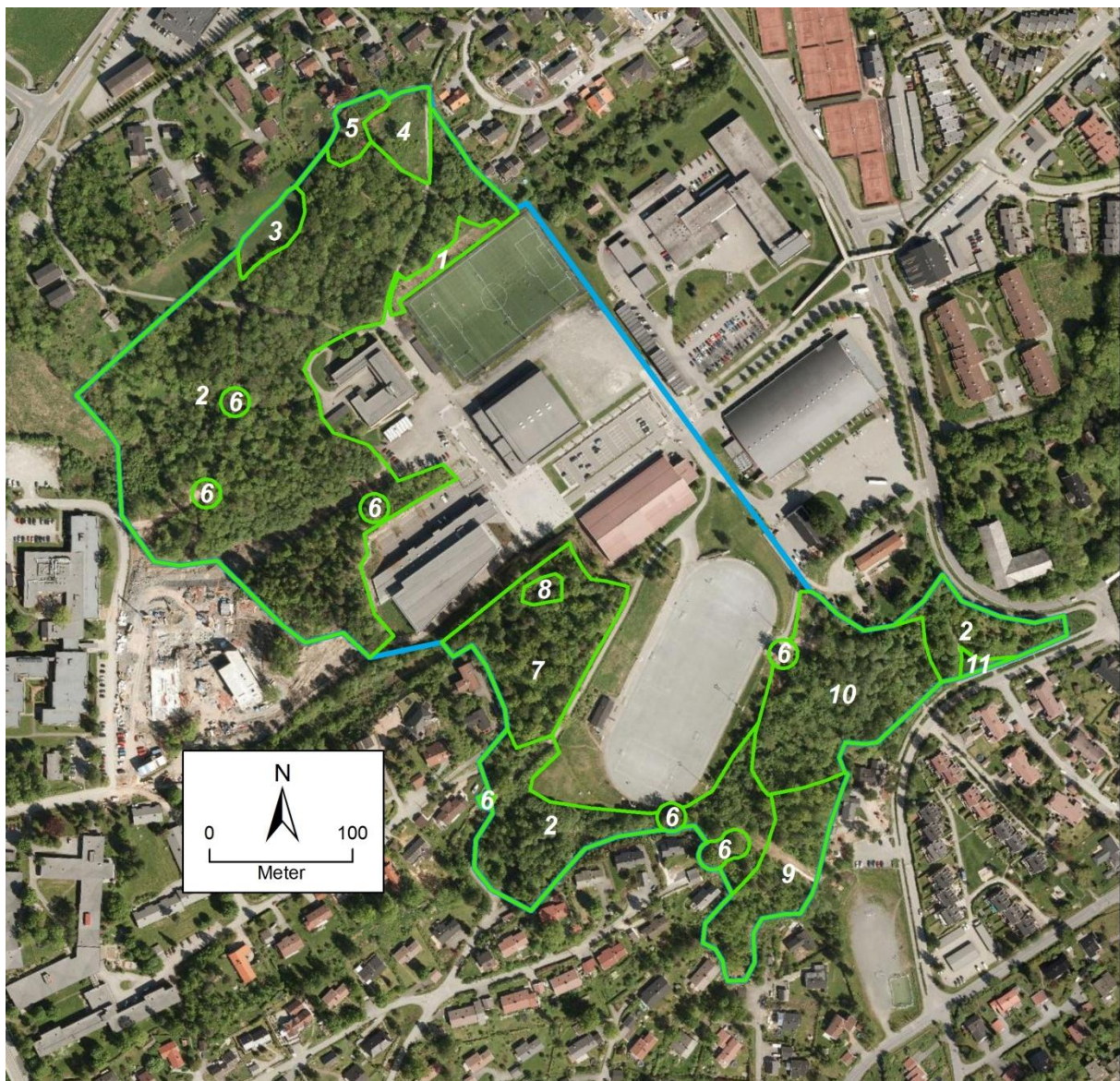
Nye naturtyper ble kartlagt i henhold til Direktoratet for naturforvaltning sin Håndbok 13, kartlegging av naturtyper – verdisetting av biologisk mangfold. Tidligere registrerte naturtyper som ikke oppfylte dagens krav til beskrivelser ble oppgradert.

Aktuelle skjøtselstiltak ble vurdert ut ifra hvilke naturverdier de ulike lokalitetene besatte, eventuelt hadde potensial for å utvikle. For mye av arealet er det snakk om restaurering av en naturtilstand og eventuelt bekjempelse av fremmede arter. Valg av skjøtsel er en skjønnsmessig vurdering med flere alternative mål og muligheter avhengig av hvilke ressurser som kan stilles til rådighet. Valgene i denne rapporten er valg gjort av registranten og tar i hovedsak sikte på å skape en variert og artsrik natur rundt Risenga.

Resultater

Figur 1: Kart over undersøkelsesområdet (blått omriss), de tidligere registrerte naturtypene (oransje omriss) og nye registrerte naturtyper (rødt omriss). Hvite nummer henviser til lokalitetsnumrene for naturtypene (se opplisting i kapittelet om registrerte naturtyper).

Figur 2: Kart over de ulike skjøtselssonene (grønt omriss). Hvite nummer henviser til de ulike numrene på skjøtselssonene i kapittelet om skjøtselssoner.

Registrerte naturtyper

Fra før fantes det syv registrerte naturtyper innenfor undersøkelsesområdet. Av disse har tre fått noe oppdaterte beskrivelser, mens resten står uforandret. I tillegg er det syv nye naturtyper hvorav alle tilhører store gamle trær, utforming eik. En opplisting av beskrivelsene til de ulike naturtypene følger:

341 Brages vei 5

Dam – Verdi: C

Innledning: Lokaliteten er først kartlagt av Kjell Magne Olsen (BioFokus) i 2004 og senere besøkt kort av BioFokus den 02.06.2010 og 10.05.2011.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Dammen ligger i et lite skogområde rett sørøst for Risenga bad. Skogen står forholdsvis tett ned til dammen. Trolig går dammen tom for vann i tørre sesonger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten tilhører naturtypen dam.

Artsmangfold: Ingen spesielle funn ble gjort i felt i 2004, men invertebrater er belagt og kan opparbeides. Innmeldte opplysninger fra Grete Gjermundbo i 2010 om at det er observert salamander i dammen, mest trolig liten salamander.

Bruk, tilstand og påvirkning: Dam med mye stokker, pinner og løv.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være av lokal verdi C grunnet at dammen er tørkeutsatt med et trolig lavt potensial for en artsrik fauna. Funn av småsalamander teller positivt i verdivurderingen.

Skjøtsel og hensyn: En del søppel bør fjernes.

.....

503 Eik ved Risenga

Store gamle trær – Stor eik Verdi: B

Innledning: Ulrika Jansson, Terje Blindheim og Jenny M Gulbrandsen fra Biofokus kartla naturtyper i gjenværende skogarealer i området rundt Østenstad 3.juni 2010 på oppdrag fra Asker kommune. Området er under sterkt utbyggingspress.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Berggrunnen er kalkrik leirskifer fra kambrosilur, og eika står i en skrent nedenfor et boligområde, tett inntil en turveg.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er en stor og høy eik med bhd på ca 90 cm. Den har tidligere inngatt i en større blandingsskog med lågurt og noe blåbær. Store eiker og gran har vært tatt ut i området, og tett busksjikt har etablert seg.

Artsmangfold: Artsmangfold på eika er ikke undersøkt. Området har tett busksjikt av hassel og eik, med dårlig utviklet feltsjikt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Gjengroing i busksjiktet hindrer utvikling av feltsjiktet og epifytter på eiken, men skjøtsel bør ta sikte på en kontinuitet i lokaliteten og la noen unge trær stå igjen.

Del av helhetlig landskap: Eika inngår i en større mosaikk av edelløv-blandingsskog i området mellom idretssanlegg og bebyggelse.

Verdivurdering: På grunnlag av lite gjennværende eikeskog i området, og betydningen store eiker har for insekter og epifytter vurderes lokaliteten som regionalt viktig, nedvurdert fra svært viktig på bakgrunn av at denne eika er forholdsvis ung med dårlig utviklet barkstruktur.

Skjøtsel og hensyn: For at eika skal kunnet videreutvikle seg, så bør lokaliteten ivaretas, og det tette krattet kan med fordel tynnes slik at feltsjiktet kan reetablere seg.

.....

504 Risenga sør

Rik edellauvskog – Or-askekog Verdi: A

Innledning: Ulrika Jansson, Terje Blindheim og Jenny M Gulbrandsen fra Biofokus kartla naturtyper i forbindelse med naturtypekartlegging den 3.juni 2010 på oppdrag fra Asker kommune.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Kalkrik berggrunn fra kambrosilur, veldrenert og lite fukt i høydedragene, et kildeutspring ved barnhagen øverst oppe mot Risenga skole og en liten bekk. God avgrensning til bebygd område og andre vegetasjonstyper i området. Skogkledt helning mot sørøst med en høydegradient mellom 95 og 105 moh.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Området er satt til rik edelløvskog med utformingen or-askekog i mosaikk med rik kildeskog og gråor-heggeskog. De våtere partiene er dominert av gråor, med innslag av alm. Det finnes osp, hassel og ung ask i de tørre partiene, med til dels mange grove hassel busker/trær. I feltsjiktet fantes hvitveis og innslag av trollbær. Rikt våraspekt i feltsjiktet, antas å være noe utskygget senere i sesongen. I tilknytning til bekk

og kilde var feltsjiktet rikt og dominert av engsnelle, skogburkne og mjødurt. Ved bekken stod det kranskonvall, sumphaukeskjegg, strutseving og skogstarr, ved kilden fantes et individ av vasstelg. Det var lite død ved i lokaliteten.

Artsmangfold: Området antas å ha en rik soppflora, spesielt i tilknytning til områdene med hassel. Vasstelg er en direkte truet art (EN). Alm (NT) og ask (NT) er registrert.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er mye brukt til lek og rekreasjon, med mange turstier og spor av trehytter. De fuktige områdene er forholdsvis urørte. En del kvist og hageavfall i nærheten av bebyggelse.

Del av helhetlig landskap: Terrenget rundt naturtypen er stort sett tett bebygd med skoler og boligfelt, men det finnes en mosaikk av gjenstående eike-, kalkfuru- og alm-lindeskog i området, og en del korridorer mellom disse er bevart. Eldre bebyggelse har dessuten en del store trær i hager og parkanlegg.

Verdivurdering: Or-askeskog er en truet naturtype (VU), varmekjær kildeløvskog er kritisk truet (CR) og vasstelg er en direkte truet bregne (EN) tilknyttet rik sumpskog. Dette tilsier vurdering av lokaliteten som svært viktig (A), til tross for sterk påvirkning og stort bruk av lokaliteten.

Skjøtsel og hensyn: Hageavfall og kvist bør ikke dumpes på området og det bør tas hensyn til at kilden med vasstelg kan være utsatt for slitasje fra turgåere.

.....

505 Risenga sv.hall sørøst

Kalkskog – Tørr kalkfuruskog Verdi: B

Innledning: Ulrika Jansson, Jenny Marie Gulbrandsen og Terje Blindheim fra Biofokus kartla naturtyper Asker kommune den 2.juni 2010.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Kalkrik berggrunn fra kambrosilur, veldrenert og lite fukt i høydedragene, en oppbygd dam i nordre del av naturtypen, mot Risenga svømmehall. God avgrensning til bebygd område og andre vegetasjonstyper i området. Skogkledt helning mot sørøst.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Kalkrik grunn, men ingen krevende arter er observert. Naturtypen settes til kalkskog, utforming tørr kalkfuruskog (70%), og med noe innslag av rik blandingskog i lavlandet (30%). Uttak av store individer av gran og furu har ført til tett busksjikt av hassel i deler av naturtypen og få store bartrær står igjen. Det står noen store eiker lengst sør

i området, og enkelte velutviklede individer av bjørk jevnt fordelt i tresjiktet. Det finnes en dam nord i området som er kartlagt som en egen naturtype, med dårlig utviklet damvegetasjon (liten andemat) og med mye død ved og kvist. Lågurtskog med rikt våraspekt, en del blåbær og liljekonvall i lysåpne glenner, langs kanter og tursti.

Artsmangfold: Gran, furu, rogn, lønn, ask, hassel (20 %), eik (10%) . Feltsjikt dominert av hvitveis, skogburkne og ormetelg i lysfattige områder, med hvitveis, blåbær og liljekonvall i lysåpne områder. Det er tidligere rapportert liten salamander i dammen. Det er potensiale for rik soppflora.

Bruk, tilstand og påvirkning: En del hageavfall i tilknytning til bebyggelse lengst vest. Flere store bartrær er tatt ut med påfølgende utvikling av tett busksjikt av hassel.

Del av helhetlig landskap: Terrenget rundt naturtypen er stort sett tett bebygget med skoler og boligfelt, men det finnes en mosaikk av gjenstående eike-, kalkfuru- og alm-lindeskog i området, og en del korridorer mellom disse er bevart. Eldre bebyggelse har dessuten en del store trær i hager og parkanlegg.

Verdivurdering: Området har enkelte store eiker og bjørketrær, og kalkskog er en truet vegetasjonstype, men området har vært utsatt for uttak av store furuer, og verdien er noe forringet. Lokaliteten er vurdert som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Furu og andre store trær bør få reetablere seg, slik at naturtypen kan gjenvinne sin opprinnelige kvalitet. En forsiktig tynning av hassel er gunstig for å opprettholde diversiteten i feltsjiktet.

.....

506 Myrabakken

Rik edellauvskog – Lågurt-eikeskog Verdi: B

Innledning: Ulrika Jansson, Jenny Marie Gulbrandsen og Terje Blindheim befarte lokaliteten den 2. juni 2010 i forbindelse med naturtypekartlegging i Asker kommune.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i en bratt skråning som heller mot øst på kalrik berggrunn fra kambrosilur. I store deler av området er jordsmonnen veldig tynn og med en sparsom karplanteflora. Lokaliteten grenser mot boligfelt og skog. Mot nord grenser lokaliteten til en annen naturtype.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Området er satt til rik edeløvskog, med utformingen lågurt-eikeskog. Tresjiktet er dominert av gammel eik med innslag av furu og noe lind. Vegetasjonen er rikere lengre ned i skråningen og

fattigere med tyttebær, blåbær og smyle lengre opp. I denne delen er kan skogen nesten karakteriseres som gammel fattig edeløvskog med utformningen eikeskog. I den øvre delen av skåningen fantes en del død ved.

Artsmangfold: Ingen truete karplanter ble funnet men lokaliteten antas å ha en rik soppflora.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er mye brukt til tur og lek med mange stier og en hoppbakke

Verdivurdering: Området vurderes som viktig (B) da det har mange gamle eiker og en kalkrik berggrunn. Her finnes potensial for en rik soppflora.

Skjøtsel og hensyn: Området bør få utvikles fritt. Hogst i området bør ikke forekomme og død ved bør bli liggende. En må unngå å dumpe hageavfall i området.

.....

573 Risenga III

Store gamle trær – Eik Verdi: B

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt den 03.10.2011 av Kim Abel (BioFokus) på oppdrag fra Asker kommune.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten består av en stor eik som står i kant av en grusveg inne i skogen vest for Risenga i Asker kommune.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av store gamle trær, utforming eik. Vegetasjonstypen er kalklågurtskog (B2).

Artsmangfold: Ingen spesielle arter ble registrert på eika.

Bruk, tilstand og påvirkning: Eika målte 265 cm i omkrets i brysthøyde. Eika hadde grov bark og middels med mose. Til tross for en noe høy grensettingen har treet trolig stått mer lysåpent til før. Eika bærer ingen tegn til å være hul og den er vital.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være viktig B grunnet forholdsvis grov dimensjon på treet, hulheter i stammen, samt nærhet til flere andre gamle eiker.

Skjøtsel og hensyn: Holde terrenget rundt eika fritt for oppvoksende trær og busker. Ved registreringstidspunkt var det mye hasselkratt på sørsiden av treet. Døde og døende grener bør få være på treet så lenge som mulig. Nedfalne grener bør også få ligge på stedet og råtne bort.

.....

574 Risenga IV

Store gamle trær – Eik Verdi: B

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt den 03.10.2011 av Kim Abel (BioFokus) på oppdrag fra Asker kommune.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten består av en stor eik som står i kant av en grusveg inne i skogen vest for Risenga i Asker kommune.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av store gamle trær, utforming eik. Vegetasjonstypen er kalklågurtskog (B2).

Artsmangfold: Ingen spesielle arter ble registrert på eika.

Bruk, tilstand og påvirkning: Eika målte 260 cm i omkrets i brysthøyde. Eika hadde middels grov bark og lite mose. Til tross for en noe høy grensettingen har treet trolig stått mer lysåpent til før. Eika er hul, men vital.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være viktig B grunnet forholdsvis grov dimensjon på treet, hulheter i stammen, samt nærhet til flere andre gamle eiker.

Skjøtsel og hensyn: Holde terrenget rundt eika fritt for oppvoksende trær og busker. Ved registreringstidspunkt var det mye hasselkratt på sørsiden av treet. Døde og døende grener bør få være på treet så lenge som mulig. Nedfalne grener bør også få ligge på stedet og råtne bort.

.....

575 Risenga V

Store gamle trær – Eik Verdi: A

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt den 03.10.2011 av Kim Abel (BioFokus) på oppdrag fra Asker kommune.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten består av en stor eik som står i en liten, men bratt og nordvendt skråning rett nord for Risenga bad i Asker kommune. I nedkant er det en grusveg og i bakkant ligger Risenga.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av store gamle trær, utforming eik. Vegetasjonstypen er kalklågurtskog (B2).

Artsmangfold: Ingen spesielle arter ble registrert på eika.

Bruk, tilstand og påvirkning: Eika målte 400 cm i omkrets i brysthøyde. Eika hadde grov bark og lite mose. Grensettingen var lav og eika har trolig stått mer lysåpent til før. Eika er hul, men vital.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være svært viktig A grunnet grov dimensjon på eika og hulheter i stammen. Slike gamle og grove eiker er viktige for en lang rekke arter og selv om det ikke er registrert noen på denne eika vurderes potensialet som godt. Nærhet til flere andre eiker teller positivt i verdivurderingen.

Skjøtsel og hensyn: Holde terrenget rundt eika fritt for oppvoksende trær og busker. Døde og døende grener bør få være på treet så lenge som mulig. Nedfalne grener bør også få ligge på stedet og råtne bort.

.....

576 Myrabakken vest I

Store gamle trær – Eik Verdi: C

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt den 10.05.2011 av Kim Abel (BioFokus) på oppdrag fra Asker kommune.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten består av en stor eik i en kantsone mellom bebyggelse i sør og grusbanen på Risenga i Asker kommune i nord.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av store gamle trær, utforming eik.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter ble registrert på eikene.

Bruk, tilstand og påvirkning: Eika målte ca 60 cm i brysthøydiameter. Eika hadde middels grov bark og lite mose. Grensettingen var forholdsvis høy og trolig har det vært mer skog rundt eikene før. Det var ingen tegn til hulheter i trærne.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være lokalt viktig C grunnet noe lav alder på treet. Nærhet til flere andre eiker teller positivt i verdivurderingen.

Skjøtsel og hensyn: Holde terrenget rundt eika fritt for oppvoksende trær og busker. Døde og døende grener bør få være på treet så lenge som mulig. Nedfalne grener bør også få ligge på stedet og råtne bort.

.....

577 Myrabakken vest II

Store gamle trær – Eik Verdi: B

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt den 10.05.2011 av Kim Abel (BioFokus) på oppdrag fra Asker kommune.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten består av to store eiker, samt en mindre som ligger øverst i Myrabakken ved Risenga i Asker kommune. Trærne står lysåpent til i kant mellom hage og skog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av store gamle trær, utforming eik. Vegetasjonstypen er kalklågurtskog (B2).

Artsmangfold: Ingen spesielle arter ble registrert på eikene.

Bruk, tilstand og påvirkning: Den to største eikene målte ca 60 og 70 cm i brysthøydiameter. Eikene hadde grov til middels grov bark og lite mose. Grensettingen var forholdsvis høy og trolig har det vært mer skog rundt eikene før. Nå lå det en del hogstavfall rundt trærne. Det var ingen tegn til hulheter i trærne.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være lokalt viktig C grunnet noe lav alder på trærne. Nærhet til flere andre eiker teller positivt i verdivurderingen.

Skjøtsel og hensyn: Holde terrenget rundt eikene fritt for oppvoksende trær og busker. Døde og døende grener bør få være på treet så lenge som mulig. Nedfalne grener bør også få ligge på stedet og råtne bort.

.....

579 Risenga øst

Store gamle trær – Eik Verdi: B

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt den 10.05.2011 av Kim Abel (BioFokus) på oppdrag fra Asker kommune.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten består av en stor eik som ligger øst for og i kant av grusbanen på Risenga. Treet står lysåpent til mellom grusbanen i vest og skogen i nedkant mot øst.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av store gamle trær, utforming eik.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter ble registrert på eika.

Bruk, tilstand og påvirkning: Eika målte ca 80cm i brysthøydediameter og hadde grov bark og lite mose. Grensettingen var lav og det var ingen tegn til hulheter.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være viktig B grunnet forholdsvis grov dimensjon på treet, samt nærhet til flere andre gamle eiker.

Skjøtsel og hensyn: Fjerne container som står inntil treet. Holde terrenget rundt eika fritt for oppvoksende trær og busker. Døde og døende grener bør få være på treet så lenge som mulig. Nedfalne grener bør også få ligge på stedet og råtne bort.

.....

700 Risenga I

Slåttemark – Frisk/tørr, middels baserik eng Verdi: C

Beliggenhet/avgrensing: Lokaliteten er kartlagt av Terje Blindheim og Stefan Olberg (begge BioFokus) den 02.06.2009 på oppdrag fra Asker kommune. Området ligger nord for Risenga ved Leikarvollen og er en del av en større gresslette mellom bebyggelse og gjenværende løvskog. Gressletta er en del av den tidligere innmarka til gården...

Lokalitetsbeskrivelse: Middels rik gammel slåtte/beiteeng som skjøttes som parklandskap i dag. Sjeldent fin utforing på den delen av arealet som er avgrenset, men denne delen utgjør et lite areal. Naturengarter som gjeldkarve, gulaks, tiriltunge, blåklokke, engknoppurt og tjæreblom dominerer enga. Mindre innslag av marianøkleblom.

Artsmangfold: 19 typiske naturengarter ble funnet på lokaliteten, men ingen spesielt sjeldne arter. Enga har et vist potensial for å huse spesielle insekter og beitemarkssopp. Beliggenheten til enga inn mot noe eldre løvskog er gunstig for mange insekter.

Trusler: Den største trusselen er spredning av arter som løvetann og hundekjeks inn i enga fra tilgrensende plenarealer som har mye av disse artene.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter ble observert på enga, men det finnes store områder med kanadagullris ca. 100 meter unna. Hage med fremmede planter ligger 50 m nord for lokaliteten.

Verdivurdering: Engpartier hvor naturengarter dominerer er sjeldent i asker selv på små arealer som dette. Det begrensede arealet og mangel på funn av rødlistede arter tilsier likevel lokal verdi (C verdi). Riktig skjøtsel som foreslått kan øke verdien på sikt. Bedre undersøkelser kan avsløre ytterligere kvaliteter som bør tilsis høyere verdi.

Skjøtsel og hensyn: Enga bør slås første gang etter frøspredning, f. eks. i begynnelsen av august. Tilstøtende arealer med mye løvetann kan med fordel slås en gang tidlig på sommeren (begynnelsen av juni, samt samtidig med slått i august. Plantemateriale bør fjernes hver gang.

.....

701 Risenga II

Store gamle trær – Stor eik Verdi: B

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Terje Blindheim og Stefan Olberg (BioFokus) den 02.06.2009 i forbindelse med naturtypekartlegging på oppdrag fra Asker kommune og Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for Risenga bad delvis i hage, delvis parkareal og gjengroende løvskog. Området ligger i tilknytning til en gård.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av store gamle trær, utforming eik.

Artsmangfold: Ingen spesielle epifyttarter ble funnet på barken. Potensial for trelevende insekter på noe sikt.

Bruk, tilstand og påvirkning: 6 middels store eiker som måler mellom 40 og 80 cm i diameter. Mange har grov sprekkebark og er noe mosekledde. Et av trærne hadde et åpent hulrom ved basis.

Verdivurdering: Gamle eiker med tydelig grov barkstruktur og begynnende hulheter er viktige elementer. Lokaliteten gis derfor verdi som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: De fire sydligste trærne er gjenvokst med løvskog. Det bør åpnes rundt disse slik at hele kronen + 5 meter mot sør er fri for trær. Døde tredeler bør ligge igjen i biotopen.

Skjøtselssoner

Sone 1

Kort beskrivelse: Sørvendt og liten lise ned mot kunstgressbanen med mye kanadagullris. Trolig grunnet snøbryting under vinterhalvåret ligger det også en del rester etter svarte, små gummikuler fra kunstgressbanen i denne lia.

Målsetning: De første årene er målet å bli kvitt kanadagullris i dette feltet. Et mer langsiktig mål er å etablere en urterik eng som holdes i hevd ved slått en gang i året.

Tiltak: Slått av kanadagullris. Kanadagullris må slås før blomstringen er ferdig og helst under blomstringen. Tidspunkt vil variere med sesongen, men starten av august er en gunstig tid for slått av kanadagullris. En tidlig slått kan også gjennomføres de første årene for ytterligere å begrense veksten av kanadagullris. Etter hvert som forekomsten av kanadagullris går ned vil forekomst av urter øke. Når kanadagullris er bekjempet vil slått en gang i året være gunstig. Månedsskifte mellom juli-august er som regel et gunstig tidspunkt. Det er usikkerhet til hvor mye gummikuler det vil bli i denne lia på sikt og det vil kanskje ikke være mulig å få etablert en eng i dette partiet. Fokus bør uansett være på å få fjernet kanadagullrisen i dette området.

Figur 3: Kanadagullris i sørvendt skråning ned mot kunstgressbanen. Foto: Kim Abel.

Sone 2

Kort beskrivelse: Ulike skogsområder rundt Risenga. Felles for dem alle er at de ikke har tilstrekkelige kvaliteter for å bli kartlagt som en naturtype i dag.

Skogstruktur veksler mye, men mye av skogen er dominert av tett løvblandingsskog av forholdsvis ung alder. Vegetasjonen er som regel rik og

dominert av lågurt, men i enkelte forsenkninger kommer det også inn noe gråorheggeskog. Mye ungt kratt av oppvoksende trær i undervegetasjonen gir lite rom for en urterik vegetasjon. Det er mange gangstier som strekker seg gjennom området.

Målsetning: Skape en urterik og lysåpen skog med et stort innslag av store og gamle trær. Stedvis kan det være et parkpreg, mens andre steder kan skogen få utvikle seg noe mer fritt.

Tiltak: Det første tiltaket vil være å rydde kratt i de første 10-15 meterne fra alle gangstiene. Viktig å spare enkelte trær som skal få lov til å vokse seg store i denne sonen. Det vil si at langs gangstier vil de første meterne bli en lysåpen og urterik skog, mens «kjernene» av skogen vil kunne utvikle seg mer fritt. Inntil de gjenstående trærne har fått utviklet en stor og vid krone vil rydding av kratt være et årlig tiltak. På sikt kan sonen med rydding utvides, men det er greit å beholde en kjerne med mer upåvirket skog i de ulike skogfeltene. De fuktige områdene kan få lov til å utvikle seg fritt. Døde og døende trær bør få lov til å bli stående i området for å gi levekår for arter knyttet til gamle trær og død ved.

Figur 4: Enkelte eldre edelløvtrær innimellom mye ung skog. Foto: Kim Abel.

Sone 3

Kort beskrivelse: En slåttemark som er registrert som naturtype. Se beskrivelse av naturtypen for nærmere beskrivelse.

Målsetning: Utvikle og ivareta en artsrik engvegetasjon.

Tiltak: Enga bør slås første gang etter frøspredning, f. eks. i begynnelsen av august. Tilstøtende arealer med mye løvetann kan med fordel slås en gang tidlig

på sommeren (begynnelsen av juni, samt samtidig med slått i august). Plantemateriale bør fjernes hver gang.

Sone 4

Kort beskrivelse: Et område preget av sterk, begynnende gjengroing. Trolig er skogen holdt nede på grunn av ønsker om utsikt fra privatboliger. Mye oppslag av ask, hassel og bringebær.

Målsetning: Holde området åpent, men i stedet for en krattvegetasjon slik tilfellet er nå bør det heller forsøkes å lage en urterik slåttemark på området.

Tiltak: Det er usikkert hvor mye det er av stubber i området, men i tilfelle det forekommer stubber bør disse fjernes. Alt av oppvoksende kratt bør også kuttes. Etter at dette er gjort bør området de første årene slås minst et par ganger gjennom sesongen. Når gjenveksten av kratt er såpass lav at den kan kuttes med en slåmaskin vil slått en gang i året være tilstrekkelig. Dette kan gjøres i månedsskiftet juli-august etter at hovedtyngden av frøspredning har startet.

Figur 5: Mye oppslag av ask og hassel. Foto: Kim Abel.

Sone 5

Kort beskrivelse: Eiketrær som er registrert som naturtype. Se beskrivelse av naturtypen for nærmere beskrivelse.

Målsetning: Ta vare på eiker i et lysåpent miljø slik at vekstvilkårene for eikene blir best mulig.

Tiltak: De fire sydligste trærne er gjenvokst med løvskog. Det bør åpnes rundt disse slik at hele kronen + 5 meter mot sør er fri for trær. Døde tredeler bør ligge igjen i biotopen. Kratt under kronene bør også fjernes. Det meste av området kan ha samme skjøtsel som sone 4 med tanke på slått.

Sone 6

Kort beskrivelse: En rekke store og gamle eiketrær står spredt i landskapet rundt Risenga. De aller fleste av disse bærer preg av å ha stått mer lysåpent til for en stund siden. Det er nå et økende problem at disse blir skygget ut av oppvoksende skog. Se beskrivelse av de enkelte naturtypene for nærmere beskrivelse av trærne.

Målsetning: Å gi eikene gode lys og vekstvilkår slik at livslengden til eikene blir maksimalt.

Tiltak: Alle oppvoksende trær under kronen på eika skal fjernes. Kratt under kronen bør også holdes på et minimum, men blomsterrike busker er ikke noe problem så lenge de ikke omslutter stammen på eika. Kronen på eika skal stå fritt i tresjiktet. Døde partier og grener bør få lov til å stå så lenge som mulig for å gi levekår for arter som er knyttet til død ved av eik. Nedfalne grener bør også få lov til å ligge i terrenget til det har råtnet bort.

Figur 6: Flere store og gamle eiketrær står rundt Risenga. Foto: Kim Abel.

Sone 7

Kort beskrivelse: Et skogområde som er registrert som naturtype. Se beskrivelse av naturtypen for nærmere beskrivelse.

Målsetning: Utvikle en kalkskog med store, gamle trær og død ved.

Tiltak: Furu og andre store trær bør få reetablere seg, slik at naturtypen kan gjenvinne sin opprinnelige kvalitet. En forsiktig tynning av hassel er gunstig for å opprettholde og utvikle diversiteten i feltsjiktet.

Figur 7: Kalkskog med enkelte gamle trær og mye hassel i busksjiktet. Foto: Kim Abel.

Sone 8

Kort beskrivelse: Skogsdam som er registrert som naturtype. Se beskrivelse av naturtypen for nærmere beskrivelse.

Målsetning: La dammen få utvikle seg fritt.

Tiltak: Utover søppelrydding er det ikke behov for noen umiddelbare tiltak i dammen.

Figur 8: En skogsdam med en del søppel i sone 8. Foto: Kim Abel.

Sone 9

Kort beskrivelse: Et skogområde som er registrert som naturtype. Se beskrivelse av naturtypen for nærmere beskrivelse.

Målsetning: Bevare en gammel edelløvskog på kalkmark. Utvikle verdiene knyttet til gamle trær og død ved.

Tiltak: Området bør få utvikles fritt. Hogst i området bør ikke forekomme og død ved bør bli liggende. En må unngå å dumpe hageavfall i området.

Sone 10

Kort beskrivelse: Et skogområde som er registrert som naturtype. Se beskrivelse av naturtypen for nærmere beskrivelse.

Målsetning: Ta vare på en rik edelløvskog med bl.a. or-askeskog i mosaikk med rik kildeskog og gråor-heggeskog. Utvikle verdier knyttet til gamle trær og død ved.

Tiltak: Området bør få lov til å utvikles seg fritt. Hageavfall og kvist bør ikke dumpes på området og det bør tas hensyn til at kilden med vasstelvann kan være utsatt for slitasje fra turgåere. Tilrettelegging av stien gjennom lokaliteten kan derfor være aktuelt for å hindre at nye stier opparbeides.

Figur 9: To fuktdrag strekker seg gjennom skogen i sone 10. Foto: Kim Abel.

Sone 11

Kort beskrivelse: Lite felt med åpen eng, men med noe oppslag av småbusker i indre del. Mange planter av den fremmede arten russekål forekommer i lokaliteten, samt skvallerkål.

Målsetning: Utvikle en artsrik engvegetasjon.

Tiltak: Bekjempelse av russekål gjøres best ved å grave opp de enkelte plantene. Dette må gjøres flere år på rad inntil plantene er helt borte. I tillegg bør enga slås en gang i året ca månedsskiftet juli-august for på sikt å utvikle en urterik flora. Avfallet etter både rydding av russekål og slått bør fjernes fra lokaliteten.

Figur 10: En åpen eng med mye russekål og skvallerkål. Foto: Kim Abel.

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>